

ÎNVIEREA DOMNULUI

Învierea lui Hristos – Lumina vieții veșnice

† C i p r i a n

prin harul lui Dumnezeu

Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei

Cinstitului nostru cler, cinului monahal

și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,

har și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, părintească binecuvântare!

Preacuvioși și preacucernici părinți

Iubiți credincioși și credincioase,

Hristos a înviat!

Cu ajutorul și purtarea de grijă a lui Dumnezeu, am ajuns și anul acesta la capătul pelerinajului duhovnicesc început în urmă cu șapte săptămâni, timp binecuvântat în care ne-am străduit să unim postul cu rugăciunea mai intensă, cu pocăința, cu fapta de milostenie, dar și cu participarea la slujbele religioase specifice perioadei bisericești a Triodului, scrutând cu ochii minții strălucirea praznicului *Învierii Domnului*, așteptat cu atâta bucurie și speranță de creștinii din lumea întreagă, întrucât această sfântă și aleasă zi de Paști este și va rămâne pentru totdeauna coroana tuturor sărbătorilor creștine, ziua în care ne împărtășim din Lumina lui Hristos, spre viață veșnică.

După multe și grele suferințe trupești și sufletești provocate de pandemia de Covid-19, în primele două luni ale anului 2022, începuserăm să întrezărim semnele timide ce prevesteau sfârșitul acestui coșmar sanitar, care au întărit speranțele oamenilor în revenirea la normalitate, în ceea ce privește viața socială, economică și religioasă. Din nefericire, aceste semne aveau să fie umbrite curând, pe de o parte, de apariția crizei energetice, la nivel național și european, generând o nouă și legitimă îngrijorare în spațiul public românesc, iar pe de altă parte, de iminența unui război în apropierea țării noastre, care, în pofida încercărilor de a fi evitat, în cele din urmă, a fost declanșat. Așa se face că nici anul acesta n-am avut parte de tihnă în timpul Sfântului și Marelui Post al Paștilor, fiind nevoiți să-l petrecem sub spectrul unei îngrijorări sporite, cu gândul la consecințele dezastruoase ale unui conflict militar, care a tulburat întreaga omenire. Astfel, în toate duminicile și sărbătorile premergătoare praznicului *Învierii Domnului*, poporul lui Dumnezeu din toate țările creștine, în frunte cu păstorii săi duhovnicești, preoți și ierarhi, și-a intensificat rugăciunile către Părintele ceresc, cu nădejdea că războiul fratricid din Ucraina va lua sfârșit cât mai curând, astfel încât sărbătoarea universală a *Învierii* să fie trăită în pace și cu bucurie. N-a fost să fie!

Cu toate acestea, am fost bucuroși să constatăm că dreptcredincioșii creștini din România și-au împlinit rugăciunile cu fapta concretă a milosteniei, îndreptată către semenii lor aflați în suferință, dar nu numai către cei de un neam cu noi, ci și către refugiații ucraineni, care au tranzitat ori s-au stabilit temporar pe teritoriul țării noastre. Ei au înțeles că rugăciunea are valoare doar atunci când este întemeiată pe „*crediința lucrătoare prin iubire*” (Galateni 5, 6), fiind convinși că iubirea creștină nu este un simplu sentiment uman, exprimat prin cuvinte de compasiune, ci o putere harică sau *roada Duhului Sfânt* (cf. Galateni 5, 22) în inima omului blând, smerit și cinstitor de Dumnezeu, evidentă în actul propriu-zis de binefacere, pentru împlinirea lipsurilor celor flămânzi și însetați, pentru alinarea suferințelor celor bolnavi sau lipsiți de libertate, pentru consolarea celor străini, pribegi, necăjiți și întristați. Din această perspectivă, implicarea preoților și a credincioșilor din Eparhia noastră, pentru ajutorarea refugiaților de război, a întrecut orice așteptare, dovadă fiind rezultatul substanțial al colectei organizate în parohii și mănăstiri, care a înregistrat o sumă semnificativă, convertită deja în cca 40

de tone de produse alimentare, igienico-sanitare și alte ajutoare umanitare, trimise, îndeosebi, în Republica Moldova, pentru care dorim să adresăm, și pe această cale, sincere mulțumiri donatorilor, rugând pe milostivul Dumnezeu să le răsplătească dragostea și generozitatea cu deplină sănătate, pace sufletească și mult spor duhovnicesc în toată fapta cea bună.

Iubiți fii sufletești,

În fragmentul evanghelic ce se citește la Sfânta Liturghie din noaptea Sfintelor Paști, Sfântul Ioan Teologul, vorbind despre identitatea dumnezeiască și existența din veșnicie a Cuvântului sau Logosului întrupat, afirmă un adevăr fundamental despre ce este sau Cine este Viața prin excelență, fără de care omul nu poate înțelege sensul viețuirii sale pământești. „Întru El [Cuvântul, n.n.] era viață – spune evanghelistul – și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (Ioan 1, 4-5); cuvinte pline de conținut teologic, ce ne îndreaptă mintea spre momentul de început al creației, când „a zis Dumnezeu: «Să fie lumină!»” (Facerea 1, 3), și îndată lumina Sa necreată, țâșnind din ființa divină, comună celor trei Persoane ale Sfintei Treimi, a inundat întunericul ce era deasupra adâncului (cf. Facerea 1, 2). Așadar, din lumina aceea primordială, în care existau germenii vieții, Dumnezeu-Tatăl a adus dintru neființă la ființă lumea văzută, prin Dumnezeu-Cuvântul și prin lucrarea creatoare a Duhului Sfânt, Care Se purta pe deasupra apelor (cf. Facerea 1, 2). Interesant este faptul că aceste două cuvinte au, în limba română, aceeași origine, provenind din latinescul „lumen”^[1], care înseamnă „lumină”, de unde deducem că strămoșii noștri ajunseseră la o profundă înțelegere a esenței lucrurilor, care constă nu în simpla lor existență biologică, ci în lumina ce dă sens creației și înnoirii ei, prin harul lui Dumnezeu.

Spre deosebire de toate ființele și lucrurile pământești, care au fost aduse la lumină, adică la viață, prin cuvânt, doar omul a fost creat de Dumnezeu printr-o lucrare specială, fiind modelat din pământ, asupra căruia a suflat suflare de viață, apoi l-a cinstit cu chipul Său (cf. Facerea 1, 27) și cu menirea de a ajunge la asemănarea cu El, adică la îndumnezeire. Din nefericire, protopărinții Adam și Eva n-au izbutit să înainteze în comuniunea cu Dumnezeu până la starea de sfințenie sau desăvârșire spre care au fost

chemați, deoarece, prin viclenia „șarpelui celui de demult, care se cheamă diavol” (Apocalipsa 12, 9), și în virtutea libertății cu care au fost înzestrați, au ales să ignore *porunca divină de a nu mânca din pomul cunoștinței binelui și răului* (cf. Facerea 2, 17) și astfel păcatul neascultării, asociat cu mândria și lăcomia, i-a deconectat de la *Izvorul vieții* (cf. Psalmul 35, 9), făcând posibilă apariția morții și a întunericii spirituale.

Și, pentru că niciun om nu ar fi fost în stare să restaureze firea omenească alterată de păcat, în perspectiva refacerii comuniunii cu Dumnezeu, salvarea, izbăvirea sau mântuirea neamului omenesc de sub robia păcatului, a morții și a iadului avea să vină tot de la Părintele ceresc, Care L-a trimis în lume pe *Însuși Fiul Său Cel Unul-Născut, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică* (cf. Ioan 3, 16). Așadar, *dacă scopul creației a fost întruparea Cuvântului – căci „toate s-au făcut prin El și pentru El”* (Coloseni 1, 16) –, *scopul întrupării Cuvântului*, spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, *a fost îndumnezeirea omului*^[2]. Însă aceasta nu putea fi realizată în condițiile căderii omului în păcat, ci numai după sfințirea sau restaurarea firii omenești în Persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos, prin întrupare, jertfă și înviere. Iar aceasta s-a împlinit datorită iubirii Sale nesfârșite față de oameni, pentru care Și-a asumat de bunăvoie pătimirile și moartea pe lemnul Crucii, pentru a le da oamenilor posibilitatea de a gusta din pomul vieții.

Omorând moartea cu însuși *boldul morții* (cf. I Corinteni 15, 56), Hristos Domnul a biruit puterea morții și a iadului cu puterea iubirii Sale smerite și iertătoare, *a șters zapisul greșelilor noastre, pironindu-l pe cruce*, iar pe vicleanul diavol, care își închipuise că, prin ispita durerii, L-ar putea determina să renunțe la jertfa Sa răscumpărătoare, *l-a dat de ocară în văzul tuturor* (cf. Coloseni 2, 14-15). Astfel, în momentul în care *Și-a încredințat duhul în mâinile Părintelui Său* (cf. Luca 23, 46) – spune Sfântul Ioan Damaschin –, *Hristos a coborât la iad cu sufletul Său unit cu Dumnezeirea, pentru a-i elibera pe dreptii Vechiului Testament de sub stăpânirea întunericii și a morții, în timp ce trupul Său neînsuflețit, dar unit cu Dumnezeirea, odihnea în mormânt, fără să fie supus stricăciunii; cu sufletul Său îndumnezeit a rupt legăturile iadului, iar cu trupul nedespărțit de*

Dumnezeire a zdrobit puterea morții[3]. Apoi, prin slăvita Sa înviere, ne-a oferit tuturor certitudinea că vom trăi și noi veșnic, împreună cu El, în Împărăția cerurilor. „Dumnezeu ne-a dat viața veșnică – spune Evanghelistul Ioan – și această viață veșnică este în Fiul Său” (I Ioan 5, 11), ceea ce înseamnă că vocația noastră este aceea de a intra în veșnicie, nu în neființă. „Învierea Domnului este o înnoire a firii omenești – spune Sfântul Grigorie Palama –, o chemare din nou la viață a lui Adam cel dintâi, care, din pricina păcatului, fusese înghițit de moarte și, prin moarte, se întorsese în pământul din care a fost plăsmuit; este o replăsmuire și o revenire a acestuia la viața cea fără de moarte”[4]. Încât nu trebuie să ne îndoim vreo clipă de acest adevăr fundamental, chiar dacă unii încearcă, prin diverse idei filosofice, materialiste și chiar religioase, să ne zdruncine credința în Dumnezeu, „Cel ce singur are nemurire și locuiește întru lumină neapropiată” (I Timotei 6, 16).

Mântuitorul Hristos ne-a încredințat că *El este Lumina lumii, iar cei ce Îi urmează Lui nu vor umbla în întuneric, ci vor avea lumina vieții* (cf. Ioan 8, 12), ceea ce înseamnă că doar viața în Hristos este lumină, iar lumina, ca energie divină necreată, dăruită celor rugători și trăitori ai tainelor lui Dumnezeu, aduce pace și bucurie în suflet, „pentru că roada luminii e în orice bunătate, dreptate și adevăr” (Efeseni 5, 9). De altfel, la această mare sărbătoare, când privim spre Sfânta Lumină a Învierii, ne amintim cu toții și de haina luminoasă a Sfântului Botez, întru care am fost îmbrăcați duhovnicește, după ce *ne-am dezbrăcat de omul cel vechi* (Efeseni 4, 22), prin afundarea în apa sfințită din cristelniță, și am fost scoși la lumină cu o nouă identitate, aceea de *fii ai lui Dumnezeu după har* (Ioan 1, 12) și de frați mai mici ai Domnului Hristos, Care, prin jertfa Crucii și Învierea Sa din morți, ne-a integrat în Trupul Său tainic, Sfânta Biserică. Deci, „*ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții*” (Romani 6, 4-5), ceea ce presupune purificarea trupului prin înfrânare și a sufletului prin rugăciune; numai astfel putem „*să ne curățim simțirile și să-L vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii*”[5], cum glăsuiește una dintre cântările Canonului Sfințelilor Paști. Iar Sfântul Simeon Noul Teolog, explicând sintagma „**învierea lui Hristos văzând**” dintr-o altă cântare pascală, spune că, *în fiecare dintre noi, cei credincioși, are loc învierea lui*

Hristos, și aceasta se datorează prezenței purtătoare de lumină a Duhului Sfânt, care ne dă harul de a-L vedea pe Hristos înviind cu ochii duhovnicești[6]. Este ceea ce au dobândit sfinții isihăști, prin nevoițe și rugăciune neîntreruptă, și anume vederea duhovnicească a „*luminii taborice*”, pe care o contemplasera cândva fericiții Apostoli Petru, Iacov și Ioan pe chipul transfigurat al Mântuitorului Iisus Hristos și care reprezintă, de fapt, idealul vieții creștine.

Iubiți credincioși,

Aminteam la începutul acestui cuvânt pastoral de războiul din Ucraina, un eveniment dramatic pe care nu-l credeam posibil în vremurile noastre. Referitor la acest aspect, trebuie să spunem că războiul, indiferent cine și din ce motive l-a declanșat, nu poate fi niciodată acceptat sau justificat, cu atât mai puțin înțeles. Desigur, tuturor ne este cunoscut conceptul de război clasic sau convențional, ori așa-zisul „război rece”, dar nicicând nu s-au auzit atâtea sintagme ce definesc astăzi războiul, în multiplele sale forme de manifestare: război psihologic, informațional, cibernetic, mediatic, chimic, biologic, bacteriologic, atomic sau nuclear. Asaltați zi de zi cu știri dintre cele mai alarmante privind urmările tragice ale războiului, în toate componentele vieții sociale, suntem, pe bună dreptate, îngrijorați, pentru că războiul înseamnă distrugere, suferință, tânguire, tristețe, pribegie, incertitudine, întuneric și moarte pentru cei afectați direct; dar mai înseamnă și minciună, manipulare, propagandă, hoție, jaf, ură și dezumanizarea celor ce l-au provocat și întreținut.

De aceea, Biserica creștină l-a condamnat întotdeauna, propovăduind iubirea, dialogul, pacea, înțelegerea, respectul reciproc și cooperarea între oameni și popoare. Singura formă de luptă binecuvântată de Biserică a fost aceea de apărare, în condițiile năvălirii altor neamuri asupra noastră, care a condus la jertfirea a nenumărați fii ai acestui popor pașnic, pentru ocrotirea familiei, a patriei, a credinței strămoșești, a valorilor culturale și spirituale ale neamului românesc, de care nu ne-a fost niciodată rușine, ci, dimpotrivă, a constituit argumentul cinstirii eroilor naționali, în zilele speciale de pomenire. Există, totuși, o formă de război pe care creștinul responsabil nu poate și nu

trebuie să-l evite, și anume *războiul cel nevăzut* cu vrăjmașul diavol, care, „*de la început, a fost ucigător de oameni și nu a stat într-o adevăr*” (Ioan 8, 44), un război duhovnicesc al fiecăruia dintre noi, ce durează toată viața și pe care nu trebuie să-l neglijăm.

Sufletul creștinului este asemenea unei cetăți, asediată neconținut de duhurile necurate, care se manifestă cumplit atunci când îl văd pe credincios priveghind și rugându-se. De altfel, strategia lor nu trebuie să ne surprindă, de vreme ce, și în războaiele clasice, dușmanul își concentrează forțele și armele mai ales asupra cetăților întărite cu ziduri și apărate cu vitejie de locuitorii lor. Prin urmare, este foarte important să ne curățim mintea și sufletul de cugete viclene, să fim mai atenți cu noi înșine și cu semenii, ceea ce necesită multă rugăciune, post aspru și voința de a face binele. În aceste circumstanțe, se înțelege că vrăjmașul diavol nu se bucură de performanțele noastre spirituale, de biruința asupra patimilor trupești, prin care el ne ispitește continuu, și, de aceea, își întetește asediul asupra cetății sufletului nostru, pentru a face zadarnice eforturile depuse în acest permanent război nevăzut cu duhurile necurate. Or, pentru a ne salva sufletul, nu sunt suficiente doar puterile proprii, ci avem nevoie de sprijin din partea sfinților lui Dumnezeu și, mai ales, din partea Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, care se roagă neîncetat Fiului ei, ca să ne ocrotească de toată reaua întâmplare și să îndepărteze de la noi pe toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți.

Cu aceste gânduri despre Învierea lui Hristos, ca izvor de lumină, înnoire și viață veșnică, vă doresc să petreceți sfintele sărbători de Paști cu multă bucurie în suflet, rugându-ne bunului Dumnezeu să ne întărească în dreapta credință și să ne dăruiască tuturor înțelepciunea și puterea de a răspândi lumină în viața semenilor noștri, prin faptele concrete ale iubirii; să ne păstrăm nădejdea în pronia divină și să *nu ne potrivim cu acest veac, ci mai curând să ne schimbăm prin înnoirea minții* (cf. Romani 12, 2), pentru că, astăzi, „*Paștile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi*” (I Corinteni 5, 7), ca să ne dăruiască tuturor lumină și viață veșnică. Fie ca „*pacea lui Hristos, întru care ați fost chemați, ca să fiți un singur trup, să stăpânească în inimile voastre*” (Coloseni 3, 15). Amin.

Hristos a înviat!

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos Domnul rugător,

† C i p r i a n

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

[1] Cuvântul *lumen, luminis* denumește *lumina* soarelui, *lumina zilei, zi și lampă*. Iar *lumen* provine din radicalul indo-european **leuk*, ce însemna *lumină, strălucire, strălucitor, luminos, a străluci, a radia*, dar și *a vedea* (Cf. I.-A. Cândrea, Ov. Densușianu, *Dicționar etimologic al limbii române. Elementele latine*, Atelierele grafice SOCEC & Comp., București, 1907, p. 153).

[2] Sf. Maxim Mărturisitorul, „Răspunsuri către Talasie”, în: *Filocalia*, vol. 3, trad. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, pp. 105-106.

[3] Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 177.

[4] Sf. Grigorie Palama, „Omilia a XVIII-a”, în: *Omilii I*, trad. Pr. Roger Coresciuc, Ed. Doxologia, Iași, 2019, p. 237.

[5] *Penticostar*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999, p. 16.

[6] Sf. Simeon Noul Teolog, „Cateheza 13”, în: *Scrieri II. Cateheze*, ediția a II-a, trad. Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 2003, p. 174.